

Nieuw boek over de Delfts blauwe huisjes van de KLM: De geheimen achter de gevels van een wereldberoemd miniatuur

Over de hele wereld worden de Delfts blauwe huisjes van KLM gezien als een icoon van Nederland. Het boek 'Little Kingdom by the Sea' onthult de geheimen achter de gevels van de echte monumenten en (grachten)huizen en bevat unieke foto's en schilderijen uit binnen- en buitenlandse musea. Over de beroemde huisjes is een tentoonstelling geopend en er zijn plannen voor een complete woonwijk in Delft, in inderdaad Delfts blauwe uitvoering, als een nieuw landmark voor de stad.

De huisjes van KLM zijn al sinds de jaren '50 een begrip in de internationale luchtvaartwereld, en menig expat heeft één of meerdere Delfts blauwe replica's thuis. Aan het einde van een intercontinentale vlucht worden ze als souvenir gegeven aan de passagiers in de business class van KLM. De miniaturen waren aanvankelijk gevuld met jenever en likeur

van Rynbende en Henkes en sinds 1986 zit er jonge jenever van Bols in. Jaarlijks delen stewardessen vlak voor de landing circa 850.000 drankhuisjes uit, als een 'laatste rondje van het huis'.

Vorig jaar oktober verscheen van de hand van Mark Zegeling 'Little Kingdom by the Sea', dat gebaseerd is op het boek 'Sterke Verhalen voor

bij de borrel', over de geschiedenis van de (grachten)huizen en nationale monumenten die model hebben gestaan voor de Delfts blauwe KLM-collectie. Uitgebreid archiefonderzoek en interviews met (bouw) historici en de huidige bewoners leverden een schat aan anekdotes op.

Verzamelaar van verhalen

Mark Zegeling, televisiemaker van beroep, liep aanvankelijk met het idee rond om een documentaire te maken over de geheimen achter de

De Delfts blauwe replica van het paleis wordt niet meer aan boord van de KLM uitgedeeld, voor het paleis wordt door verzamelaars rond 250 euro neergeteld.

Pioniers en avonturiers

Auteur Mark Zegeling vroeg zich op een goed moment af of ook de 'gewone' Delfts blauwe (grachten)huisjes, net als het Koninklijk Paleis, replica's van Nederlandse monumenten zouden zijn. Als dat zo is, dacht hij, wat is er dan in die huizen gebeurd en wie hebben de afgelopen vijf eeuwen dan in deze panden gewoond?

"Ik heb drie jaar aan het boek gewerkt, vooral 's avonds en 's nachts naast mijn gewone televisiewerk. Ik hou van geschiedenis en architectuur, en vind het leuk om bijzondere verhalen met zoveel mogelijk mensen te delen. *Little Kingdom by the Sea* gaat over de pioniers en avonturiers die Nederland vanaf de 17e eeuw groot hebben gemaakt, en ik denk dat dat veel mensen aanspreekt."

Blok aan been

"Tijdens mijn research heb ik opmerkelijke dingen meegemaakt. Ik was bijvoorbeeld eens pas vijf minuten bij een onbekende over de vloer of ik werd al uitgenodigd om via een luik in een donkere kelder af te dalen om naar 16e eeuwse plavuizen te kijken en een stuk van een middeleeuwse stadsmuur. Bijna elk KLM-huisje heb ik in het echt bezocht en niet alleen de geschiedenis ervan beschreven maar vooral ook gezocht naar sterke altijd waargebeurde verhalen. In een voormalig weeshuis in Leiden (KLM-huisje 44) vond ik ooit in een kast van de regentenkamer een 4,5 kilo zwaar stuk hout, dat als een blok aan het been van weeskinderen werd vastgemaakt als ze niet wilden werken en weglepen. Leiden was in de 17e eeuw de grootste textielstad van Europa, er werkten toen 35.000 mensen in de textielindustrie (de helft

van alle inwoners van Leiden - red.) en kinderarbeid was in die tijd normaal."

De uitvinder van jenever

"In dezelfde stad staat trouwens ook het woonhuis van Franciscus de le Boë Sylvius (KLM-huisje 19), een hoogleraar geneeskunde die in 1650 experimenteerde met een drankje met jeneverbessen, ter bestrijding van een mysterieuze ziekte waar zijn vrouw en hun acht maanden oude dochtertje aan zijn overleden. Hij gaf het drankje de naam 'genièvre', de voorloper van de drank die we nu als jenever kennen. Zegeling: "In het huis van Mata Hari in Den Haag (KLM-huisje 26) hoorde ik van de huidige bewoners hoe de geest van deze exotische danseres hen aanvankelijk de stuipen op het lijf heeft gejaagd. Haar huis op de Nieuwe Uitleg werd in 1918, nadat ze als dubbel-spionne in Parijs was geëxecuteerd, opengesteld voor het nieuwsgierige publiek, dat zich met gretigheid vergaapte aan de weelde waarin de beroemde courtisane had geleefd. In *Sterke Verhalen voor bij de borrel* staat daarvan een prachtig ooggetuigenverslag. In Edam (KLM-huisje 20) zag ik de reuzenschoenen van het pubermeisje Trijntje Keever, dat in

de gouden eeuw met haar lengte van 2.60 m en schoenmaat 55 als kermisattractie door haar ouders tegen betaling aan nieuwsgierige mensen werd getoond."

Aan de bak gaan

"In het Zakkendragershuisje in Schiedam (KLM-huisje 55) hoorde ik het verhaal over 17e eeuwse zakendragers die met een dobbelsteen moesten gooien om uit te maken wie die dag werk kreeg. Daar komt ook de uitdrukking 'aan de bak gaan' vandaan, want voordat men aan het werk kon, moest met een dobbelsteen in een bak gegooid worden. Degene met het hoogste aantal ogen kreeg werk."

"Voor mijn onderzoek ben ik ook in een bordeel geweest. Dat klinkt als een sterk verhaal maar is het niet. Op het Singel in Amsterdam zit namelijk een klein bordeel, waarvan in 1994 een KLM-huisje is gemaakt (#71). Ik ging er naartoe omdat ik voor mijn boek foto's van het interieur wilde maken, maar de twee Thaise

prostituees achter de ramen begrepen totaal niet wat ik kwam doen. Ze spraken nauwelijks Engels. Later ben ik nog eens terug gegaan, maar dat hielp niet veel want toen zat er een Peruaanse dame en een prostituee uit de Dominicaanse Republiek achter de ramen. De spraakverwarring over wat ik kwam doen leverde een hilarische scène op, maar uiteindelijk ben ik toch maar weggegaan. Zonder foto's en zonder te betalen."

Op miljoenenjacht

Het verhaal over de koopman en kunstverzamelaar Pieter Teyler van der Hulst uit Haarlem is ook schitterend. Hij overleed in 1778, zonder dat precies bekend was wie zijn nazaten waren. Teyler liet vier ijzeren kisten vol geld en kostbaarheden voor hen achter. Honderden zogenaamde familieleden probeerden een graantje mee te pikken van de erfenis, een eeuw later hadden zich 1.200 mensen gemeld die aanspraak wilden maken op het fortuin van (naar men zegt) toen 60 miljoen gulden. De

vrienden van Pieter Teyler van der Hulst bouwden met de erfenis het allereerste museum van Nederland, het Teylers Museum (KLM-huisje 86). Zegeling ontdekte tijdens zijn zoektocht ook minder triviale zaken. In een politiearchief uit de Tweede Wereldoorlog vond hij een aangifte van de 12-jarige Anne Frank, die vlak voor ze ging onderduiken op de Prinsengracht 263 in Amsterdam (KLM-huisje 47) bij de politie op 14 april 1942 aangifte deed van diefstal van haar fiets. Dit kleine detail is veelzeggend want Joden mochten in die weken al niet meer fietsen en moesten zelfs hun rijwiel inleveren".

Fanatieke verzamelaars

Elk jaar op 7 oktober, de oprichtingsdag van KLM in 1919, wordt een nieuwe replica onthuld. Over de hele wereld boeken verzamelaars speciaal op deze dag een business class-ticket om als één van de eersten het nieuwste huisje in ontvangst te mogen nemen. Het jongste huisje, nr 95, is het brouwhuis van Heineken en werd op 7 oktober 2014 gepresenteerd. Een maand later opende in het Jenevermuseum in Schiedam een grote overzichtstentoonstelling over het boek van Mark Zegeling. *Little Kingdom by the Sea* en de Nederlandse uitgave *Sterke Verhalen* voor bij de borrel bevatten namelijk een duizelingwekkende hoeveelheid verhalen en leuke feitjes over 500 jaar geschiedenis en architectuur.

Typisch Nederlands

Dat Sterke Verhalen voor bij de borrel, waarvan inmiddels 17.500 exemplaren zijn verkocht, een bestseller is

geworden komt volgens Mark Zegeling omdat het boek goed aansluit bij de tijdgeest. De Delfts blauwe huisjes staan symbool voor de Nederlandse identiteit, en representeren vakmanschap en degelijke kwaliteit. Zeker in economisch onzekere tijden lijkt er grote behoefte aan verhalen en inspirerende voorbeelden uit het verleden, waaraan een mens zich kan optrekken of kan vasthouden.

De geschiedenis van Nederland komt in het boek op smakelijke en aansprekende manier tot leven.

Delft Village

Dat de huisjes al tientallen jaren een fenomeen zijn blijkt ook uit het plan van drie architecten uit Delft, die naast het historische centrum van de stad een nieuwe woonwijk willen bouwen met 38 KLM-huisjes op ware grootte. Het totale project kost bijna 40 miljoen euro, en voorziet in 56 wooneenheden met daarnaast 1000 vierkante meter commerciële ruimte. Delft Village wordt een eerbetoon aan de Nederlandse architectuurgeschiedenis en grote Nederlandse bouwmeesters, met ontwerpen van Hendrick de Keyser en Philips Vingboons, tot en met H.P. Berlage en Cuypers, allemaal zijn ze vertegenwoordigd in de KLM-collectie. Mark Zegeling heeft op verzoek van de initiatiefnemers een voorstel gemaakt welke KLM-huisjes op schaal zouden kunnen worden nagebouwd. Het worden echter geen één-op-één kopieën, per huis wordt een (buitenlandse) architect benaderd die aan de hand van het oorspronkelijke ontwerp een eigen interpretatie maakt. 'Maar dan wel in Delfts blauw'.

Little Kingdom by the Sea In English 936 pages 300 photographs Pocket Size	Sterke Verhalen voor bij de Borrel In Dutch 432 pages 1,900 photographs Coffee Table Size	
Order Form		
Name: _____		
Address: _____		
City: _____ Prov.State: ____ Post Code/Zip: ____		
Phone number: _____ Email: _____		
	Canada (CAD)	USA (USD)
Sterke verhalen voor bij de borrel	45.00	35.00
GST	2.25	-
Shipping	19.50	14.50
Number ____	x 66.75 = ____	x 49.50 = ____
Little Kingdom by the Sea	30.00	25.00
GST	1.50	-
Shipping	14.50	7.50
Number ____	x 46.00 = ____	x 32.50 = ____
Total	\$	\$
Please tick: ☐ Check Enclosed ☐ M/C ☐ Visa		
Card Number:	_____	
Name on Card:	_____	
Expiry:	____ / ____	
Please make cheques payable to 'Moکہham Publishing'. Mail this form with payment to <i>Moکہham Publishing</i> at one of the following addresses: Canada: Box 35026, Oakville, ON L6L 0C8 USA: Box 559, Niagara Falls, NY 14304 <i>Please allow 6-8 weeks for delivery</i>		